

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Javůrkové a soudců JUDr. Tomáše Pirka a Mgr. Štěpána Hnaníčka ve věci žalobce: **Ondřej S.**, nar. xxx, bytem xxx, zast. JUDr. Tomášem Těmínem, Ph.D., advokátem v Praze, Karlovo nám. 28, Praha 2, proti žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, o **zadostiučinění nemajetkové újmy**, k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. června 2015, č. j. 11 C 51/2014-84,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované zaplatit žalobci částku 40.000 Kč s příslušenstvím do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), zamítl žalobu co do částky 60.000 Kč (výrok II.) a uložil žalované zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 24.684 Kč k rukám jeho právního zástupce (výrok III.). Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal zaplacení shora uvedené částky jako přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která mu vznikla v důsledku zahájení a pokračování trestního stíhání vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 2 T 80/2012.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že namítané řízení vedené proti žalobci u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 2 T 80/2012 bylo zahájeno usnesením Policie České republiky ze dne 9. 4. 2012, kterým bylo žalobci sděleno obvinění pro spáchání přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 142 odst. 1, 2 trestního zákona. Obžaloba byla podána dne 30.

5. 2012 a řízení před soudem bylo skončeno ke dni 3. 10. 2013 tak, že žalobce byl zproštěn obžaloby. Celkově tak řízení trvalo jeden rok a pět měsíců. Dále vyšel soud prvního stupně ze zjištění, že fakt, že po žalobci bylo v průběhu trestního řízení vyhlášeno celostátní pátrání, jej zasáhlo. Žalobce realizoval zakázku pro Davis Cup v O2 Aréně, když kolem půlnoci pro něj přišli do O2 Arény dva policisté, přítomna tomu byla i manažerka O2 Arény a další obchodní partneři. Policisté sebrali žalobci všechny věci, včetně tkaniček od bot, odvezli jej do cely předběžného zadržení. Posléze si jej zavolal vyšetřovatel a zeptal se ho, zda cítí nějakou vinu ve vztahu k pracovnímu úrazu, který se stal v jeho firmě. Poté, co žalobce sdělil, že nikoliv, byl propuštěn na svobodu. O trestním stíhání žalobce měli povědomí jeho zaměstnanci, bylo vnímáno negativně, obchodními partnery byl žalobce vnímán jako osoba, která s ohledem na trestní stíhání pravděpodobně nebude schopna závazky v časovém termínu dodržet. Žalobce plánoval založit rodinu, žil se svou družkou, pokud ovšem měl před sebou trestní stíhání, odmítal o dětech a o uzavření manželství uvažovat. V obchodní firmě byla autorita žalobce snížena. Žalobce měl zdravotní problémy, které měly nervový původ (například zažívací potíže), trpěl úzkostnými stavy (výpověď žalobce). Okolnosti zatčení žalobce a fakt, že je osobou celostátně hledanou, byly vnímány jeho obchodními partnery, což potvrdila svědkyně Květa F. Svědkyně se právě od obchodního partnera dozvěděla, že je žalobce celostátně stíhán, sama si poté tuto skutečnost ověřila na internetových stránkách. Sdělila sama policii, kde se žalobce nachází, hovořila s vyšetřovatelem, sdělovala policii i fakt, že žalobce má datovou schránku a je možné mu doručovat tam. Policie věděla, že je žalobce na Slovensku, věděla i kde se nachází, do datové schránky nic žalobci nepřišlo. Vyšetřovatel svědkyni ujišťoval, že se v zásadě nic nestane, že nespěchá, že celá věc počká, sdělen mu byl také časový prostor, v němž se bude žalobce do České republiky vracet. Žalobce zadržení policií poznamenalo. Neúčastnil se velikonočních oslav v domě jeho rodičů, uzavřel se do sebe, nehrál ani tenis, který dříve hrál třikrát týdně. Žalobce navštívil lékařku, ta ho okamžitě poslala k psychologce a psychoterapeutce. Sama lékařka ještě svědkyni telefonovala, že psychika žalobce je silně narušená. Firma žalobce měla v době jeho trestního stíhání sto zaměstnanců, ze strany zaměstnanců byl žalobce, resp. i celá firma vystavena posměškům. V době, kdy došlo k úrazu, již žalobce pracoval v Bratislavě, vrátil se někdy v polovině roku 2012, možná ke konci roku 2012. Vracel se vždy jednou za dva měsíce, většinou o víkendech. Z důvodu trestního stíhání žalobce vyvstaly u obchodních partnerů, kteří poskytovali dopravní služby, obavy o to, zda bude žalobce schopen své závazky dodržet. Dopravní služby musel žalobce platit v hotovosti. V průběhu trestního stíhání ztratil žalobce zájem o řízení firmy.

Na základě těchto zjištění hodnotil soud prvního stupně podle § 31a zák. č. 82/1998 Sb., přičemž s ohledem na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu ČR hodnotil jednotlivá kritéria, která mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy. Pokud jde o povahu trestní věci, dospěl k závěru, že žalobce byl trestně stíhán pro přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle ustanovení § 147 odst. 1, odst. 2 trestního zákona. Za tento trestný čin stanoví zákon sazbu trestu odnětí svobody na 6 měsíců až 4 léta. Žalobci hrozil trest odnětí svobody, avšak s přihlédnutím k právní kvalifikaci trestního jednání kladeného žalobci za vinu, faktu, že žalobce nebyl nikdy trestán, připadalo reálně do úvahy uložení trestu podmíněného. Vliv hrozby trestu na psychiku žalobce tak mohl být reálně zmírněn nadějí na uložení trestu podmíněného. Soud prvního stupně však neshledal existenci společenského odsudku žalobce. Žalobce netvrdil, že by došlo k prezentaci skutku žalobce a jeho právní kvalifikace v médiích, u širší veřejnosti nebyl vyvolán dojem, že žalobce se dopustil jednání hodného opovržení. Ve známost však částečně žalobcovo trestní stíhání vejít muselo, a to v důsledku vyhlášeného celostátního pátrání po jeho osobě. Tomu svědčí i fakt, že policie byla kontaktována na základě anonymního udání. Samotní obchodní partneři pak o takové situaci uvědomili družku žalobce. Z pohledu délky trestního stíhání nebyl zásah do sféry

žalobce výrazný. Žalobce byl trestně stíhán od 9. 4. 2012 do 3. 10. 2013, v případě žalobce nebylo prokázáno, že by se s rostoucí délkou trestního řízení zvyšoval jeho negativní vliv na osobu žalobce, zejména pokud jde o vnímání jeho „trestné činnosti“ okolím. Délka trestního řízení tedy v případě žalobce nehrála rozhodující roli. Jde-li o následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře, nutně musel žalobce negativně vnímat již jen okolnosti jeho samotného zadržení za přítomnosti jeho klienta a faktu, že bylo vyhlášeno celostátní pátrání po jeho osobě. Takový zásah do sféry žalobce považoval soud prvního stupně za nedůvodný, zjevně totiž policie disponovala údaji o pobytu žalobce, kde mohl být kontaktován. Frustrace žalobce z trestního stíhání musela být umocněna tím, že se jednalo o osobu v minulosti netrestanou. Soud prvního stupně vycházel zároveň z předpokladu, že samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem (nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, N 108/49 SbNU 567, § 33). V řízení pak bylo prokázáno, že částečně klesla autorita žalobce v jeho firmě v důsledku trestního stíhání, klesl zájem žalobce o chod firmy, žalobce se nevěnoval naplno své práci. Soud prvního stupně měl za prokázané i tvrzení žalobce o dopadu do vztahu s jeho družkou. Nebylo naopak prokázáno poškození dobré pověsti žalobce u obchodních partnerů, neboť na jejich straně neexistoval morální odsudek, nýbrž pouze obavy ze zajištění finančního plnění žalobce. Zdravotní dokumentace předložená žalobcem vypovídá o vztahu mezi trestním stíháním žalobce a jeho psychickým stavem minimálně, svědčí o tom, že příčinou zdravotních problémů žalobce byla obecně špatná ekonomická situace, přitom zátěž si žalobce nesl již z minulosti. Na základě těchto úvah dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalobci vnikla újma ztotožnitelná již s pochopitelnými subjektivními pocity jisté frustrace, obav či beznaděje, tedy záležející v subjektivním vnímání nepříznivé životní situace, umocněna pak byla výše uvedenými vjemy trestního stíhání žalobcovým okolím. S přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem tak dospěl soud prvního stupně nejen k závěru, že žalobci nemajetková újma spočívající v zásahu do jeho osobnostních práv zahájením a vedením trestního stíhání vznikla, ale nadto i k závěru, že tuto je namíště odškodnit v penězích, neboť konstatování porušení práva by míru újmy dostatečně nevystihlo. Za adekvátní odškodnění považoval částku 40.000 Kč, když při úvaze o výši odškodnění vycházel např. z nálezu Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. I. ÚS 3016/11, v němž byla dostatečným odškodněním ve věci v osobnostní sféře poškozeného tíživé (zásah do rodinného života) shledána částka ve výši 100.000 Kč, kdy navíc v případě posuzovaném Ústavním soudem došlo k medializaci trestního stíhání. V případě žalobce tak závažný stav jako v případě řešeném Ústavním soudem nenastal, jeho požadavek na zaplacení zadostiučinění ve výši 100.000 Kč soud shledal nepřiměřeným okolnostem případu.

Proti tomuto rozsudku, jeho výroku II., podal žalobce včasné odvolání s tím, že nesouhlasil s výší poskytnutého zadostiučinění. Tvrdil, že soud prvního stupně blíž neodůvodnil, proč byla žalobci uložena právě částka 40.000 Kč. Soud prvního stupně sice uvedl, že případ žalobce srovnal s případem uvedeným v nálezu Ústavního soudu, z něhož žalobce ve své žalobě vycházel, dále však již nekonkretizoval a nespecifikoval, jak dospěl k výši poskytnuté částky. Žalobce je přesvědčen, že částka ve výši 40.000 Kč není adekvátní zásahu do života žalobce, přičemž zopakoval a zdůraznil značný zásah trestního stíhání do života žalobce. Zejména akcentoval bezdůvodné vyhlášení celostátního pátrání, stejně jako zadržení žalobce policejním orgánem v přítomnosti klienta žalobce. Závěrem navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku, jeho výroku I., podala i žalovaná včasné odvolání s tím, že neshledává částku 40.000 Kč přiměřeným zadostiučiněním, které má reparovat nemajetkovou újmu. Poukázala na ustálenou judikaturu, podle které každé trestní stíhání s sebou nese určitou míru diskomfortu pro stíhanou osobu, určité peripetie a nepříjemnosti, a že s těmito je nutno počítat a samy o sobě nepředstavují okolnosti, které implikují nutnost peněžitého odškodnění. Tvrdila, že žalobce neprokázal žádné výrazné zásahy do jednotlivých oblastí života žalobce či do jeho osobnostní sféry. Přiznané odškodnění totiž má reparovat nemajetkovou újmu v objektivním slova smyslu, irelevantní jsou též věty soudu uvozené „žalobce nutně musel“, „frustrace musela být“, které jsou jakýmsi dovozovanými nepodloženými závěry soudu. Navrhla proto, aby napadený rozsudek soudu prvního stupně byl ve výroku I. změněn tak, že se žaloba zamítá.

Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. rozhodnutí soudu prvního stupně v rozsahu, v němž bylo napadeno odvoláním, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a odvolání žalobce ani žalované neshledal důvodným.

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 82/98 Sb., nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanovené jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

Podle § 31a odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

Podle § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Odvolací soud připomíná, že úprava zákona 82/1998 Sb. zakládá objektivní odpovědnost státu (bez ohledu na zavinění), jíž se nelze zprostit, při současném splnění tří podmínek: 1) nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup, 2) vznik škody a 3) příčinná souvislost mezi vydáním nezákonného rozhodnutí či nesprávným úředním postupem a vznikem škody. Nárok na náhradu škody způsobené zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, je specifickým případem odpovědnosti státu podle citovaného zákona, je však založen na stejných principech. Výkladem zákona soudní judikatura dovodila, že smyslu právní úpravy odpovědnosti státu za škodu odpovídá, aby každá majetková újma, způsobená nesprávným či nezákonným zásahem státu proti občanovi, byla odčiněna, a systematickým a logickým výkladem proto dospěla k závěru, že došlo-li z určitých důvodů k zastavení trestního stíhání či zproštění obžaloby, je třeba vycházet z toho, že občan čin nespáchal a že tedy nemělo být proti němu trestní stíhání vedeno. Nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání se posuzuje podle § 8 cit. zákona, tedy jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím. Odvolací soud se plně ztotožňuje se závěry, k nimž v této věci po skutkové i právní stránce dospěl soud prvního stupně a pro stručnost svého odůvodnění plně odkazuje na jeho vyčerpávající odůvodnění. Stěžejní odvolací námitka žalobce, že soud prvního stupně nedostatečně zdůvodnil výši poskytnutého finančního zadostiučinění, není případná. Soud prvního stupně správně posuzovanou věc porovnal s případem řešeným Ústavním soudem v nálezu ze dne 31. 5. 2012 I. ÚS 3016/11 a uvedl, v jakých aspektech se žalobcova věc odlišuje a proč tedy považuje poskytnuté

zadosti učinění ve výši 40.000 Kč za odpovídající. Odvolací soud se plně s touto argumentací soudu prvního stupně ztotožňuje a odkazuje na ni (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 30 Cdo 1747/2014). Odvolací soud proto s ohledem na okolnosti případu a prokázaný zásah do osobnostních práv žalobce považuje shodně se soudem prvního stupně přiznanou částku odškodnění za odpovídající. Námitky žalované rovněž odvolací soud neshledal za důvodné. Jak vyplývá z výše uvedeného, žalobce v řízení prokázal, jakým způsobem zasáhlo zahájení a vedení trestního stíhání do jeho osobnostní sféry (např. ztráta vážnosti u zaměstnanců v důsledku bezdůvodného vyhlášení celostátního pátrání, částečná ztráta důvěry u obchodních partnerů). Odvolací soud souhlasí s argumentací žalované v tom, že každé trestní stíhání s sebou nese určitou míru diskomfortu pro stíhanou osobu. V daném případě však zatčení uprostřed noci a vyhlášení celostátního pátrání na žalobce, když bylo prokázáno, že žalobce se nikterak nevyhýbal kontaktům s orgány činnými v trestním řízení, však obvyklou míru diskomfortu a peripetií spojených s trestním stíháním zcela zřejmě přesahuje.

Z uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o. s. ř., když oba účastníci byli ve svých odvoláních neúspěšní.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku je možno podat **dovolání** ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně za podmínek uvedených v ust. § 237 o. s. ř.

Praha 15. března 2015

JUDr. Naděžda Javůrková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Martínková Hana